

هفته پژوهش

تعريف پژوهش:

پژوهش، به معنای عام، بررسی یا کاوشی سخت کوشانه و به معنای خاص، تحقیق و تجربه‌ای جامع با هدف کشف واقعیت‌های نو و تفسیر درست این واقعیت‌ها، تجدید نظر در نتیجه‌گیری‌ها، نظریه‌ها و قوانین پذیرفته شده در پرتو واقعیت‌های کشف شده و به کارگیری عملی نتیجه‌گیری‌ها، نظریه‌ها و قوانین جدید است. در معنای دیگر، پژوهش فرایند رسیدن به راه‌حلهای قابل اطمینان از طریق گردآوری، تحلیل و تفسیر داده‌ها به گونه‌ای برنامه‌ریزی شده و نظام‌مند است.

اهمیت پژوهش:

پژوهش یکی از اساسی‌ترین نیازها برای نیل به پیشرفت و توسعه همه جانبه یک کشور است و قدرت و استقلال هر کشوری بر پژوهش و تولید علم استوار است. بنابر این نوع و سطح فعالیت‌های پژوهشی یکی از شاخص‌های اصلی توسعه و پیشرفت محسوب می‌شود. موفقیت در تمام فعالیت‌های مربوط به توسعه از جمله صنایع، کشاورزی و خدمات به نحوی به گسترش فعالیت‌های پژوهشی بستگی دارد. پژوهش یکی از محورهای مهمی است که ضامن پیشرفت و توسعه پایدار در هر کشور به شمار می‌آید. اگر پژوهشی صورت نگیرد، دانش بشری افزایش نخواهد یافت و دچار سکون و رکود خواهد شد. بدون انجام پژوهش، امور آموزشی نیز از پویایی و نشاط لازم برخوردار نخواهد بود. از این رو یکی از عوامل اساسی پیشرفت در کشورهای توسعه یافته، توجه خاص به امر پژوهش است. اصولاً پیشرفت و توسعه، ارتباط مستقیمی با تحقیقات علمی دارد و رشد و توسعه کشورهای پیشرفته در نتیجه سرمایه‌گذاری در بخش پژوهش است. حجم وسیع پژوهش‌های علمی در کشورهای توسعه یافته صنعتی گویای این واقعیت است.

منطق پژوهش:

پژوهش، فرایندی منطقی و معقول است که هدف آن کشف روابط بین پدیده‌ها است. به دلیل نظم و ترتیب حاکم بر پدیده‌ها و رویدادها، امکان تنظیم قوانین، اصول و نظریه‌ها در رشته‌های گوناگون فراهم شده است و این قوانین و اصول و نظریه‌ها، به نوبه خود گویای نظم و همسانی موجود در پدیده‌هاست.

اهداف برگزاري هفته پژوهش و فناوري

اهداف ملي

- _ ترويج فرهنگ پژوهش و فناوري در سطح کشور و ارتقای شان و جایگاه پژوهش و فناوري و فعالان در این حوزه
- _ تشويق و ترغيب پژوهشگران و فناوران کشور به توليد بيشتري علم و فناوري و ثروت ناشی از آن
- _ تبين وضعیت موجود پژوهش و فناوري، روند ها و آینده آن در کشور برای افکار عمومي
- _ و مسئولین و اخذ بازخورد برای هماهنگی و پیشرفت کار.
- _ شناسایی و عرضه یافته های پژوهشی و فناوري
- _ بسترسازی برای تجاری سازی یافته های پژوهشی و فناوري های توسعه یافته

- برقراری ارتباط سازنده میان پژوهشگران و فناوران دستگاه های اجرایی و خریداران دستاوردها
- یا تقویت ارتباط دانشگاه و جامعه
- ایجاد فضای تعاملی برای آشنایی ذی نفعان حال و آینده واحدهای پژوهشی و فناوري با همدیگر

اهداف عملیاتی

- انتشار عملکرد مطالعاتی و تحقیقاتی دانشگاه ها، مؤسسات پژوهشی و دستگاه های اجرایی تشويق و تقدیر از پژوهشگران، فناوران و پژوهشپاران دانشگاه ها، مؤسسات پژوهشی و دستگاه های اجرایی
- ارزیابی فعالیت های پژوهشی و فناوري یکساله دانشگاه ها، مؤسسات پژوهشی، مراکز رشد و پارک های علم و فناوري و دستگاه های اجرایی
- افزایش حساسیت و توجه مدیران به فعالیت های پژوهشی و فناوري

کارکرد پژوهش:

- _ پژوهش دانش نو می آفریند.
- _ پژوهش امکان کشف کاربرد تازه دانش کهن را فراهم می سازد.
- _ پژوهش به آموزش بهتر می انجامد، چرا که دانش نو و برنامه های آموزشی، مکمل یکدیگرند.
- _ پژوهش می تواند منبع درآمد باشد. پژوهشی که سرمایه ای برای انجام آن در نظر گرفته می شود يك منبع مالی است.
- _ پژوهش موجب حل مسأله ها و تضادهای جامعه می شود.
- _ پژوهش به بشر این توانایی را می دهد که بهتر با دنیای پیرامون خود رابطه برقرار کند و به اهدافش دست یابد.

_ پژوهش موجب پیشرفت جامعه می‌شود.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، به منظور گسترش فرهنگ پژوهش در جامعه، **روز 25 آذر از سوی «شورای فرهنگ عمومی کشور» به نام روز پژوهش نام‌گذاری شد.** وزارت علوم تحقیقات و فناوری نیز از سال 1379 چهارمین هفته آذر ماه را به نام هفته پژوهش نام‌گذاری کرد و از سال 1384 این نام به «هفته پژوهش و فناوری» تغییر یافت. ارج نهادن به مقام شامخ پژوهشگران و تجلیل از پژوهشگران برتر، شناسایی و طرح مشکلات و چالش‌های پیش روی و ارتقاء سطح پژوهش و فناوری در کشور از جمله اهداف این اقدام بود. در این راستا هر سال مراسم هفته پژوهش با مشارکت بیشتر دستگاه‌های اجرایی کشور برگزار می‌شود. تقدیر از مقالات برتر، تقدیر از پژوهشگران نمونه، تقدیر از مدیر تحقیق نمونه، تقدیر از پروژه‌های برتر و انتشار کارنامه پژوهشی در هر سال از مهم‌ترین برنامه‌های این هفته است. مجموعه صدای ماندگار آذر ماه به 25 آذر، روز پژوهش اختصاص یافته است. به این مناسبت گزیده‌ای از مصاحبه با شخصیت‌های مبرز در حوزه تحقیقات علمی را عرضه می‌نماید.

موفقیت روزافزون علم در شناخت جهان هدفدار و قانونمند که با تکیه بر ابتکارات خلاقیت‌های به ودیعه نهاده شده از سوی خدای متعال در وجود بشر و بهره‌برداری از قدرت شگرف اندیشه آدمی صورت گرفته، فضای زندگی جدیدی را برای انسان‌ها به ارمغان آورده است.

این فضای جدید و این تمدن نوظهور که خود برخاسته از تعاملات عمیق میان تمدنی و میان فرهنگی است، موجد خواست‌ها، نیازها، اندیشه‌ها مسائل و مشکلاتی است که به نوبه خود توسعه علم و اندیشه را می‌طلبند.

در این مسیر اندیشه‌های ژرف در قالب پژوهش‌های بنیادین صورت بحث پذیر به خود می‌گیرند و دستمایه انجام پژوهش‌های کاربردی می‌شوند تا خواست‌ها و نیازها را پاسخ گویند و راه‌حل‌های بهتر و بیشتری برای مسائل و مشکلات جوامع بشری پیشنهاد کنند و همین جاست که نقش موثر و سهم بسزای بخش تحقیقات در روند تحولات جوامع آشکار می‌شود.

تحولات زندگی بشر در قرن بیستم نشان از گسترش روز افزون اهمیت علم و تحقیق داشت، به ویژه در نیمه دوم این قرن کشورهای صنعتی و در حال توسعه با آگاهی از نقش پژوهش در خلق فن‌آوری و شتاب‌دهی برای توسعه، عمده توجه خود را مصروف تقویت و ارتقای بخش تحقیق نموده‌اند. از این روست که می‌توان گفت بین پیشرفت بخش تحقیق و شتاب توسعه فراگیر و پایدار در هر کشور ارتباط مستقیم برقرار است.

نقش پژوهش در توسعه همه‌جانبه پایدار چنان برجسته و انکارناپذیر است که می‌توان آن را بدون تردید نیروی محرک توسعه در همه حوزه‌ها اعم از فرهنگ، اقتصاد، سیاست و جامعه دانست. اما علی‌رغم اعتراف و اذعان نسبت به اهمیت مقوله پژوهش، این حوزه با دشواری‌های ساختاری و عملکردی فراوانی مواجه است.